

11.5.2007/570

Katso tekijänoikeudellinen huomautus käyttöehdoissa.

Laki vammaisetuksista 11.5.2007/570

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on tukea Suomessa asuvan vammaisen tai pitkäaikaisesti sairaan henkilön selviytymistä jokapäiväisessä elämässä, osallistumista työhön tai opiskeluun sekä hänen toimintakykynsä ylläpitämistä, hänen kotona asumistaan, kuntoutustaan ja hoitoaan.

2 §

Etuudet

Vammaisetuksia ovat alle 16-vuotiaan vammaistuki, 16 vuotta täyttäneen vammaistuki, eläkettä saavan hoitotuki sekä hoitotuen osana maksettava veteraanilisä. ([11.12.2009/1050](#))

Vammaistuet ja hoitotuki myönnetään toistaiseksi tai määräajaksi. Vammaistuet ja hoitotuki on porrastettu henkilön tuen tarpeen mukaan perustukeen, korotettuun tukeen ja ylimpään tukeen.

Vammaisetuutena pidetään myös ruokavaliokorvausta. Ruokavaliokorvaus myönnetään toistaiseksi.

3 §

Lain toimeenpano

Tämän lain mukaiset tehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos.

4 §

Suomessa asuminen

Henkilö on Suomessa asuva, jos hän asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain ([1573/1993](#)) [3, 3 a ja 4 §:n](#) mukaisesti asuu Suomessa.

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *toimintakyvyn heikentymisellä* henkilön jokapäiväisessä elämässään tarvitsemien toimintojen vaikeutumista sairauden, vian tai vamman takia;
- 2) *henkilökohtaisilla toiminnoilla* liikkumista, pukeutumista, ruokailua, sairaanhoidollisia toimenpiteitä tai henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtimista ja muita näihin verrattavia toimintoja;
- 3) *ohjauksella ja valvonnalla* henkilön tarvitsemaa opastusta ja silmälläpitoa henkilökohtaisissa toiminnoissa, välttämättömissä kotitaloustöissä ja asioinnissa kodin ulkopuolella tai toisen henkilön jatkuvaa varuillaoloa;
- 4) *erityiskustannuksilla* toimintakyvyn heikentymisestä aiheutuvia tarpeellisia, ylimääräisiä ja jatkuvia kustannuksia siltä osin kuin henkilö vastaa niistä itse.

6 §

Asumisaikavaatimus

Vammaisetuuden myöntämisen edellytyksenä on, että henkilö on asunut Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan 16 vuotta täytettyään. Vammaiseteuteen on oikeus ilman asumisaikavaatimuksen täyttymistä, jos henkilön sairaus on alkanut tai hänen vammansa on syntynyt Suomessa asuessa ja ennen kuin hän on täyttänyt 19 vuotta.

Henkilöllä on lisäksi ilman asumisaikavaatimuksen täyttämistä oikeus:

- 1) alle 16-vuotiaan vammaistukeen;
- 2) 16 vuotta täyttäneen vammaistukeen, jos hän saa 16 vuotta täyttäessään alle 16-vuotiaan vammaistukea;
- 3) eläkettä saavan hoitotukeen, jos hän saa 16 vuotta täyttäessään alle 16-vuotiaan vammaistukea.

(22.12.2009/1228)

2 luku

Vammaisetaudet

7§

Alle 16-vuotiaan vammaistuki

Oikeus vammaistukeen on alle 16-vuotiaalla lapsella, jonka sairauteen, vikaan tai vammaan liittyvästä hoidosta, huolenpidosta ja kuntoutuksesta aiheutuu vähintään kuuden kuukauden ajan tavanomaista suurempaa rasitusta ja sidonnaisuutta verrattuna vastaavanikäiseen terveeseen lapseen.

Vammaistukena myönnetään:

- 1) perusvammaistukea 74,19 euroa kuukaudessa, jos 1 momentissa tarkoitettu rasitus ja sidonnaisuus on vähintään viikoittaista;
- 2) korotettua vammaistukea 173,12 euroa kuukaudessa, jos 1 momentissa tarkoitettu rasitus ja sidonnaisuus on vaativaa tai päivittäin huomattavasti aikaa vievää; taikka
- 3) ylintä vammaistukea 335,69 euroa kuukaudessa, jos 1 momentissa tarkoitettu rasitus ja sidonnaisuus on vaativaa ja ympärivuorokautista.

Kansaneläkelaitos voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten 1 ja 2 momentissa tarkoitettu rasitus ja sidonnaisuus eri sairausryhmissä arvioidaan.

8§

16 vuotta täyttäneen vammaistuki

Oikeus vammaistukeen on 16 vuotta täyttäneellä henkilöllä, jonka toimintakyvyn arvioidaan olevan sairauden, vian tai vamman vuoksi yhtäjaksoisesti heikentynyt vähintään vuoden ajan. Lisäksi edellytetään, että henkilön sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu haittaa, avuntarvetta tai ohjauksen ja valvonnan tarvetta taikka erityiskustannuksia.

Vammaistukena myönnetään:

- 1) perusvammaistukea 74,19 euroa kuukaudessa, jos henkilön sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu olennaista haittaa ja jatkuvia erityiskustannuksia;
- 2) korotettua vammaistukea 173,12 euroa kuukaudessa, jos henkilön sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu huomattavaa haittaa tai jos hän tarvitsee henkilökohtaisissa toiminnoissaan, kotitaloustöissä ja asioinnissa kodin ulkopuolella säännöllisesti vähintään viikoittain toistuvaa toisen henkilön apua, ohjausta tai valvontaa taikka jos sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu huomattavia erityiskustannuksia; tai
- 3) ylintä vammaistukea 335,69 euroa kuukaudessa, jos henkilö on vaikeasti vammaainen tai jos hän tarvitsee monissa henkilökohtaisissa toiminnoissa jokapäiväistä, aikaa vievää toisen henkilön apua, tai jos sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu huomattavassa määrin säännöllistä ohjauksen ja valvonnan tarvetta taikka erittäin huomattavia erityiskustannuksia.

Sokealla, liikuntakyvyttömällä tai varhaiskuurolla on oikeus saada ylin vammaistuki.

Oikeutta vammaistukeen ei ole henkilöllä, jolla on muutoin 9 §:n 1 momentin perusteella oikeus eläkettä saavan hoitotukeen.

Kansaneläkelaitos voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten 1 ja 2 momentissa tarkoitettu haitta arvioidaan.

9 §

Eläkettä saavan hoitotuki

Oikeus hoitotukeen on 16 vuotta täyttäneellä henkilöllä, joka saa:

- 1) kansaneläkelain (568/2007) perusteella työkyvyttömyyseläkettä, vanhuuseläkettä tai vanhuuseläkettä varhennettuna;
- 2) työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä tarkoitettujen lakien, kansanedustajan eläkkeestä ja sopeutumisrahasta annetun lain (329/1967) tai valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain (870/1977) mukaista täyttä työkyvyttömyyseläkettä, vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä; (18.2.2011/154)
- 3) takuueläkkeestä annetun lain (703/2010) mukaista takuueläkettä; (20.8.2010/706)
- 4) täyden työkyvyttömyyden perusteella maksettavaa lakisääteisen tapaturmavakuutuksen, sotilastapaturmalain (1211/1990), sotilasvammalain (404/1948) taikka liikennevakuutusta koskevan lainsäädännön mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä, elinkorkoa, työkyvyttömyyseläkettä tai sellaista ansionmenetyksen korvausta, jota maksetaan, kun liikennevahingon sattumisesta on kulunut vuosi; (22.12.2009/1228)
- 4 a) tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/1991) mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä tai elinkorkoa taikka liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista jatkuvaa työkyvyttömyyseläkettä tai ansiomenetykskorvausta, viimeksi mainittua kuitenkin vasta vuoden kuluttua vahingon sattumisesta; tai (22.12.2009/1228)
- 5) edellä mainittuja etuuksia vastaavaa ulkomailta maksettavaa etuutta. (22.12.2009/1228)

Lisäksi edellytetään, että henkilön toimintakyvyn voidaan arvioida olevan sairauden, vian tai vammavuoksi yhtäjaksoisesti heikentynyt vähintään vuoden ajan ja että henkilön sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu avuntarvetta tai ohjauksen ja valvonnan tarvetta taikka erityiskustannuksia.

Hoitotukena myönnetään:

- 1) perushoitotukea 49,69 euroa kuukaudessa, jos henkilö tarvitsee henkilökohtaisissa toiminnoissaan, kotitaloustöissä ja asiointissa kodin ulkopuolella säännöllisesti vähintään viikoittain toistuvaa toisen henkilön apua tai ohjausta ja valvontaa taikka hänelle aiheutuu sairaudesta, viasta tai vammasta erityiskustannuksia;
- 2) korotettua hoitotukea 123,70 euroa kuukaudessa, jos henkilö tarvitsee monissa henkilökohtaisissa toiminnoissa jokapäiväistä aikaa vievää toisen henkilön apua tai sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu huomattavassa määrin säännöllistä ohjauksen ja valvonnan tarvetta taikka huomattavia erityiskustannuksia; tai
- 3) ylintä hoitotukea 261,57 euroa kuukaudessa, jos henkilön hoidon ja valvonnan tarve on yhtämittaista taikka sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu erittäin huomattavia erityiskustannuksia.

Sokealla tai liikuntakyvyttömällä henkilöllä on oikeus vähintään perushoitotukeen.

Kansaneläkelaitoksen on tarvittaessa hankittava kunnan sosiaaliviranomaisen lausunto hoitotuen myöntämisedellytysten selvittämistä varten.

9 a § (11.12.2009/1050)**Veteraanilisä**

Henkilölle, jolle maksetaan 9 §:n mukaista korotettua tai ylintä hoitotukea ja rintamasotilaseläkelain (119/1977) mukaista ylimääräistä rintamalisää, hoitotuki maksetaan veteraanilisällä korotettuna. Veteraanilisän suuruus on 43,34 euroa kuukaudessa.

Kansaneläkelaitos maksaa veteraanilisän ilman hakemusta.

10 §**Tuet erityiskustannusten perusteella**

Jos hoitotuki tai 8 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdan mukainen 16 vuotta täyttäneen vammaistuki myönnetään toimintakyvyn heikentymisen ja erityiskustannusten perusteella, tuen saamisen edellytyksenä on, että erityiskustannusten voidaan arvioida nousevan vähintään myönnettävän tuen määrään. Sama vähimmäisvaatimus koskee myös 8 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisia erityiskustannuksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuina erityiskustannuksina ei oteta huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 7 c §:ssä tarkoitettua pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävää maksua. (11.12.2009/1050)

11 §**Kokonaisharkinta**

Jos henkilöllä on oikeus vammaistukeen tai hoitotukeen usealla 7 §:n 2 momentin 1–3 kohdan, 8 §:n 2 momentin 1–3 kohdan tai 9 §:n 2 momentin 1–3 kohdan perusteella, vammaistuki tai hoitotuki maksetaan sen suuruisena, johon eri tekijöiden yhteisvaikutus oikeuttaa.

Vammaistuen tai hoitotuen määrää harkittaessa eri tekijöiden yhteisvaikutus arvioidaan kokonaisuutena.

12 §**Vammaistuessa tai hoitotuessa huomioon otettavat etuudet**

Vammaistuen ja hoitotuen määrässä otetaan huomioon saman sairauden, vian tai vamman perusteella henkilölle maksettava:

- 1) jatkuva lakisääteiseen tapaturmavakuutukseen, sotilastapaturmalakiin, liikennevakuutusta koskevaan lainsäädäntöön tai sotilasvammalakiin perustuva haittalisä, avuttomuuslisä tai hoitotuki;
- 2) 1 kohdassa tarkoitettua korvausta vastaava ulkomailta maksettava korvaus; sekä
- 3) vammaistukeen tai hoitotukeen rinnastettava ulkomailta maksettava jatkuva etuus.

Vammaistukea tai hoitotukea maksetaan siltä osin kuin sen määrä kuukaudessa on suurempi kuin 1 momentin mukaan huomioon otettavien korvausten ja etuuksien yhteismäärä. Vammaistukea tai hoitotukea ei kuitenkaan makseta niiltä kuukausilta, joilta tuen määrä on pienempi kuin 5,38 euroa.

13 §**Vammaistuki eläkkeen lepäämisajalta**

Jos työkyvyttömyyseläkettä saava henkilö aloittaa ansiotyön ja ansaitsee vähintään 588,66 euroa kuukaudessa ja jättää työkyvyttömyyseläkkeensä kansaneläkelain 17 §:ssä tarkoitetulla tavalla lepäämään, hänelle maksetaan ilman hakemusta ylintä 16 vuotta täyttäneen vammaistukea eläkkeen lepäämisajalta, enintään kuitenkin 24 kuukaudelta. Tänä aikana hän ei voi saada muulla perusteella vammaistukea tai hoitotukea. Jos henkilö on saanut hoitotukea ennen eläkkeen lepäämään jättämistä, hoitotuen maksaminen keskeytetään.

14 §**Ruokavaliokorvaus**

Oikeus ruokavaliokorvaukseen on 16 vuotta täyttäneellä henkilöllä, jonka on asianmukaisesti määritellyn sairauden takia ehdottoman välttämätöntä käyttää gluteenittomia tuotteita. Ruokavaliokorvaus on 21 euroa

kuukaudessa.

Ruokavaliokorvausta voidaan maksaa samanaikaisesti vammaistuen tai hoitotuen kanssa.

3 luku

Toimeenpano

15 §

Vammaisetuuden hakeminen

Tässä laissa tarkoitettua etuutta haetaan Kansaneläkelaitokselta. Kansaneläkelaitos vahvistaa tämän lain toimeenpanossa tarvittavat lomakkeet.

Jos henkilö sairauden, vanhuuden tai muun sellaisen syyn takia ei pysty itse hakemaan vammaisetuutta tai muutoin huolehtimaan etuutta koskevista oikeuksistaan eikä hänellä ole edunvalvojaa, voi Kansaneläkelaitoksen hyväksymä henkilön lähiomainen tai muukin henkilö, joka pääasiallisesti on huolehtinut hänestä, hänen puolestaan käyttää puhevaltaa vammaisetuutta koskevassa asiassa. Alle 16-vuotiaan vammaistukea voi hakea lapsen edunvalvoja, huoltaja, kunnan sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimielin tai henkilö, jonka hoitoon lapsi on lastensuojelulain (417/2007) 81 §:ssä tarkoitettulla tavalla sijoitettu. (7.12.2007/1153)

16 § (22.12.2009/1228)

Takautuva hakuaika

Vammaisetuutta maksetaan sitä seuraavan kuukauden alusta, jolloin oikeus etuuteen on syntynyt. Jos oikeus vammaisetuuteen syntyy kuukauden 1 päivänä, maksetaan vammaisetuutta kuitenkin sen kuukauden alusta, jona oikeus siihen on syntynyt. Etuutta ei kuitenkaan makseta ilman erityistä syytä pitemmältä kuin kuuden kalenterikuukauden ajalta ennen etuuden hakemista. Samoin menetellään etuutta korotettaessa.

17 §

Alle 16-vuotiaan vammaistuen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Alle 16-vuotiaan vammaistukihakemuksessa on ilmoitettava:

- 1) hakijan ja lapsen henkilöllisyystiedot;
- 2) lapsen Suomessa ja ulkomailla asumat ajat;
- 3) tiedot lapsen terveydentilasta ja kuntoutustoimenpiteistä ja sidonnaisuudesta;
- 4) tiedot lapsen hoidosta, huolenpidosta ja kuntoutuksesta aiheutuvasta rasituksesta ja sidonnaisuudesta;
- 5) tiedot lasta hoitaneista lääkäreistä ja laitoksista; sekä (11.12.2009/1050)
- 6) tiedot 12 §:ssä mainituista etuuksista ja korvauksista, joita lapsi saa tai hakee.

Alle 16-vuotiaan vammaistukea saavan lapsen edunvalvojan, huoltajan tai muun alle 16-vuotiaan vammaistukea 15 §:n 2 momentin mukaan hakemaan oikeutetun henkilön on ilmoitettava: (7.12.2007/1153)

- 1) lapsen tai hänen huoltajansa osoitteen muutoksesta, ulkomaille muutosta ja Suomeen paluusta; (22.12.2009/1228)
- 2) lapsen terveydentilan olennaisesta muuttumisesta sekä hoidosta, huolenpidosta tai kuntoutuksesta aiheutuvan rasituksen ja sidonnaisuuden määrän merkittävästä vähentymisestä;

3 kohta on kumottu L:lla 11.12.2009/1050.

- 4) lapsen huoltajan vaihtumisesta; sekä
- 5) edellä 12 §:ssä mainitun etuuden tai korvauksen myöntämisestä tai sen määrän muutoksesta.

Vammaistuen hakijan ja saajan on annettava Kansaneläkelaitokselle myös muut hakemuksen ratkaisemiseksi ja tuen maksamiseksi välttämättömät tiedot.

18 §

Hoitotuen ja 16 vuotta täyttäneen vammaistuen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Hoitotukihakemuksessa ja 16 vuotta täyttäneen vammaistukihakemuksessa on ilmoitettava hakijaa koskevat 17 §:n 1 momentin 1–3 sekä 5 ja 6 kohdassa mainitut tiedot. Lisäksi hakijan on ilmoitettava tiedot:

- 1) avun-, ohjauksen ja valvonnan tarpeesta;
- 2) sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuvista erityiskustannuksista; sekä
- 3) saamastaan tai hakemastaan 9 §:n 1 momentissa tarkoitettua etuudesta tai korvauksesta.

Hoitotuensaajan ja 16 vuotta täyttäneen vammaistuensaajan on ilmoitettava 17 §:n 2 momentin 1 ja 5 kohdassa mainitut tuensaajaa koskevat tiedot. Lisäksi on ilmoitettava tiedot: ([11.12.2009/1050](#))

- 1) terveydentilan ja toimintakyvyn olennaisesta parantumisesta; sekä
- 2) avuntarpeen ja erityiskustannusten merkittävästä vähentymisestä.

Vammaistuensaajan on lisäksi ilmoitettava 9 §:n 1 momentissa tarkoitettujen lakien mukaisen täyden työkyvyttömyyseläkkeen tai ansionmenetyksen korvauksen, vanhuuseläkkeen tai varhennetun vanhuuseläkkeen taikka vastaavan ulkomailta maksettavan etuuden myöntämisestä.

Hoitotuen ja 16 vuotta täyttäneen vammaistuen hakijan ja saajan on annettava Kansaneläkelaitokselle myös muut hakemuksen ratkaisemiseksi ja etuuden maksamiseksi välttämättömät tiedot.

Mitä edellä säädetään etuuden hakijasta ja saajasta, sovelletaan myös alle 18-vuotiaan etuudensaajan edunvalvojaan tai huoltajaan.

19 §

Ruokavaliokorvauksen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Ruokavaliokorvaushakemuksessa on ilmoitettava hakijaa koskevat 17 §:n 1 momentin 1, 2 ja 5 kohdassa mainitut tiedot. Lisäksi hakemuksessa on ilmoitettava tiedot ruokavaliokorvaukseen oikeuttavasta sairaudesta.

Ruokavaliokorvauksen saajan on ilmoitettava 17 §:n 2 momentin 1 kohdassa mainitut tuensaajaa koskevat tiedot. ([11.12.2009/1050](#))

Ruokavaliokorvauksen hakijan ja saajan on annettava Kansaneläkelaitokselle myös muut hakemuksen ratkaisemiseksi ja etuuden maksamiseksi välttämättömät tiedot.

20 §

Vammaisetuuden hakijan terveydentilaselvitys

Vammaisetuuden hakijan on toimitettava Kansaneläkelaitokselle 17 §:n 1 momentin 3 kohdassa tai 18 §:n 1 momentissa tarkoitettua terveydentilan kuvauksesta taikka 19 §:n 1 momentissa tarkoitettua sairaudesta laadittu lääkärinlausunto. Kansaneläkelaitos voi myös omalla kustannuksellaan hankkia lääkärinlausunnon, jos hakija tai lapsi on hoidettavana sairaalassa tai laitoksessa taikka jos siihen on muu erityinen syy. Kansaneläkelaitos antaa tarkemmat ohjeet siitä, mitä lääkärinlausunnosta tulee käydä ilmi.

Vammaisetuuden hakijan tai saajan on perustellusta syystä Kansaneläkelaitoksen määräyksestä käytävä sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuneen toimintakyvyn heikentymisen tai avuntarpeen, hoidon tai kuntoutuksen tarpeen sekä sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuvan rasituksen selvittämiseksi taikka edellytysten uudelleen arvioimiseksi tutkittavana Kansaneläkelaitoksen nimeämän lääkärin luona tai Kansaneläkelaitoksen nimeämässä terveydenhuollon toimintayksikössä taikka tutkimuslaitoksessa. Kansaneläkelaitos korvaa tutkimuksesta aiheutuneet kulut.

21 §**Hakemuksen ratkaiseminen käytettävissä olevien tietojen perusteella**

Etuutta koskeva hakemus voidaan ratkaista Kansaneläkelaitoksen käytettävissä olevien tietojen perusteella, jos hakija kieltäytyy antamasta hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavia tietoja tai esittämästä selvitystä, joka häneltä voidaan kohtuudella vaatia. Samoin menetellään, jos hakija tai saaja ei noudata 20 §:ssä tarkoitettua lääkärintutkimuksessa, terveydenhuollon toimintayksikössä tai tutkimuslaitoksessa käyntiä koskevaa määräystä.

22 §**Etuutta koskeva päätös**

Hakijalle annetaan kirjallinen päätös etuuden myöntämisestä, hylkäämisestä, tarkistamisesta, keskeyttämisestä, lakkauttamisesta ja takaisinperinnästä. Hakijalle on annettava kirjallinen päätös myös silloin, kun etuus maksetaan 26 §:n tai sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain ([734/1992](#)) 14 §:n perusteella kunnan toimielimelle.

Indeksitarkistuksesta tai muusta vastaavasta lain nojalla suoraan määräytyvästä perusteesta johtuvasta etuuden tarkistamisesta annetaan päätös vain etuudensaajan pyynnöstä.

Tämän lain mukaiset päätökset annetaan maksutta.

23 §**Maksaminen**

Vammaisetuus maksetaan kuukausittain etuudensaajan ilmoittamalle tilille Suomessa toimivaan rahalaitokseen. Etuus voidaan kuitenkin maksaa muullakin tavalla, jollei tilille maksaminen ole mahdollista tai jos tuen hakija tai saaja esittää muulle maksutavalle erityisen syyn.

Jos etuuden hakija on kuollut ennen kuin hakemus on ratkaistu, etuus maksetaan leskelle, pesänselvittäjälle tai kuolinpesän osakkaiden valtuutuksella muulle kuolinpesän edustajalle enintään sen kuukauden loppuun, jona hakija kuoli.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin vammaisetuuksien maksamisajankohdasta.

24 § (1.12.2009/1050)

24 § on kumottu L:lla [11.12.2009/1050](#).

25 §**Keskeyttäminen vankeusrangaistuksen vuoksi**

Ehdotonta vankeusrangaistusta vankilassa suorittavan etuudensaajan vammaisetuuden maksaminen keskeytetään sen jälkeen, kun vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta on suoritettu kolme kuukautta. Jos rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta, vammaisetuuden maksaminen keskeytetään vastaavasti, kun rangaistuksen täytäntöönpanon ja vähennyksen yhteenlaskettu aika on kestänyt kolme kuukautta, aikaisintaan kuitenkin rangaistuksen suorittamisen laskettua alkamisajankohtaa seuraavan kuukauden alusta.

Jos edellytykset vammaisetuuden saamiseen eivät ole muuttuneet, keskeytettyä vammaisetuutta aletaan maksaa vapautumista seuraavan kuukauden alusta. Jos henkilö vapautuu kuukauden 1 päivänä, vammaisetuutta maksetaan kuitenkin sen kuukauden alusta.

26 §**Maksaminen kunnan toimielimelle**

Kansaneläkelaitos voi päättää, että vammaisetuus maksetaan etuudensaajan asuinkunnan sosiaalihuoltolain ([710/1982](#)) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle käytettäväksi etuudensaajan elatukseen, jos etuuden maksaminen hänelle itselleen vaarantaa hänen toimeentulonsa. Näin maksettua vammaisetuutta ei saa vastoin etuudensaajan nimenomaista suostumusta käyttää muuhun kuin sen kuukauden aikana annettavaan

elatukseseen, jolta vammaisetuus on suoritettu.

Esityksen etuuden maksamisesta kunnan toimielimelle voi tehdä etuudensaaja, hänen avio- tai avopuolisonsa, muu omaisensa tai henkilö, joka hänestä pääasiallisesti huolehtii taikka kunnan asianomainen toimielin.

27 § (7.12.2007/1153)

Alle 16-vuotiaan vammaistuen maksamisen erityissäännökset

Jos alle 16-vuotias vammaistukea saava lapsi ei asu edunvalvojansa kanssa samassa taloudessa, vammaistuki voidaan maksaa lapsen huoltajalle tai henkilölle, jonka hoitoon lapsi on lastensuojelulain 81 §:ssä tarkoitetulla tavalla sijoitettu. Kansaneläkelaitoksen on kuultava sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimielintä ja lapsen edunvalvojaa.

Jos vammaistuen maksamista lapsen edunvalvojalle tai 1 momentissa tarkoitettulle ei erityisestä syystä voida pitää tarkoituksenmukaisena, Kansaneläkelaitos voi päättää, että vammaistuki maksetaan 1 momentissa mainitulle toimielimelle tai sen suostumuksella sopivalle henkilölle.

28 §

Ennakkosuoritus

Jos henkilölle, joka saa vammaistukea, myönnetään takautuvasti hoitotuki, samalta ajalta maksettua vammaistukea pidetään hoitotuen ennakkosuorituksena.

Jos henkilölle, joka saa hoitotukea, myönnetään takautuvasti vammaistuki, samalta ajalta maksettua hoitotukea pidetään vammaistuen ennakkosuorituksena.

29 §

Vammaistuen tai hoitotuen myöntäminen väliaikaisesti

Jos vammaistuen tai hoitotuen hakija on hakenut 12 §:n mukaista etuutta tai korvausta, vammaistuki tai hoitotuki voidaan myöntää väliaikaisesti siksi ajaksi, jonka asian käsittely kestää. Kun etuudesta tai korvauksesta on tehty päätös, Kansaneläkelaitos tekee lopullisen päätöksen vammaistuesta tai hoitotuesta.

Vastaavasti voidaan menetellä, jos 12 §:n mukaisesta etuudesta tai korvauksesta on muutoksenhaku vireillä.

30 §

Vammaistuen tai hoitotuen periminen takautuvasti maksettavasta korvauksesta

Jos vammaistuki tai hoitotuki on myönnetty väliaikaisesti 29 §:n perusteella ja tuensaajalle myönnetään takautuvasti 12 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu korvaus, Kansaneläkelaitos voi periä korvauksen maksajalta tämän takautuvasti suorittaman korvauksen siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta liikaa maksettua vammais- tai hoitotukea.

Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava korvauksen maksajalle vähintään kaksi viikkoa ennen maksamista, että korvaus tai osa siitä on maksettava Kansaneläkelaitokselle.

31 §

Maksamisen keskeyttäminen (22.12.2009/1228)

Vammaisetuuden maksaminen voidaan väliaikaisesti keskeyttää osittain tai kokonaan, jos on ilmeistä, että etuudensaajalla ei olosuhteiden muuttumisen tai muun syyn perusteella ole oikeutta etuuteen tai osaan siitä. Jos etuudensaaja ei toimita pyydettyä lisäselvitystä, asia ratkaistaan niiden selvitysten perusteella, jotka ovat Kansaneläkelaitoksen käytettävissä.

Vammaisetuuden maksaminen voidaan keskeyttää väliaikaisesti, jos etuudensaaja ei pyynnöstä huolimatta toimita maksuosoitetta. (7.12.2007/1153)

Vammaisetuuden maksaminen keskeytetään, jos ulkomailla asuva etuudensaaja tai alaikäisen etuudensaajan huoltaja ei ole vastannut hänelle 18 §:n 4 momentin perusteella lähetettyyn olosuhteiden selvityspyyntöön määräajassa. (22.12.2009/1228)

Jos keskeytettyä vammaisetuutta aletaan maksaa uudelleen, sitä ei makseta ilman erityistä syytä pidemmältä kuin kuuden kuukauden ajalta takautuvasti.

32 §

Hoitotuen ja vammaistuen tarkistaminen

Hoito- ja vammaistuki tarkistetaan, kun:

- 1) tuensaajan terveydentila, hoidon, huolenpidon tai kuntoutuksen tarve, toimintakyky, erityiskustannukset tai muut olosuhteet ovat muuttuneet siten, että muutos vaikuttaa oikeuteen saada hoito- tai vammaistukea tai sen määrään; tai
- 2) tuensaajalle myönnetään 12 §:n 1 momentin mukainen etuus tai korvaus taikka tällainen etuus tai korvaus tarkistetaan muun kuin indeksikorotuksen perusteella.

Jos tuen korottamisen edellytykset ovat Kansaneläkelaitoksen tiedossa, korotus voidaan myöntää ilman hakemusta.

Jos muutos on tapahtunut kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä, hoito- tai vammaistuki tarkistetaan saman kuukauden alusta. Muussa tapauksessa tuki tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta.

Muutosta arvioitaessa voidaan ottaa huomioon lääketieteen ja hoitokäytäntöjen kehitys sairauden tai vamman hoidossa.

33 §

Vammaisetuuden lakkaaminen

Vammaisetus lakkaa sitä seuraavan kuukauden alusta, jona:

- 1) etuudensaajan terveydentilassa, hoidon, huolenpidon tai kuntoutuksen tarpeessa, toimintakyvyssä, erityiskustannuksissa tai muissa olosuhteissa on tapahtunut sellainen muutos, jonka vuoksi oikeutta etuuteen ei enää ole; tai
- 2) etuudensaaja muuttaa asumaan ulkomaille.

Alle 16-vuotiaan vammaistuki lakkaa viimeistään sitä seuraavan kuukauden alusta, kun lapsi täyttää 16 vuotta.

Vammaistuki, joka on myönnetty 16 vuotta täyttäneelle, lakkaa sen kuukauden alusta, kun sen saajalle myönnetään 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu eläke tai etuus.

Veteraanilisä lakkaa sen kuukauden alusta, jona sen saajalle ei enää makseta korotettua tai ylintä hoitotukea taikka ylimääräistä rintamalisää. ([11.12.2009/1050](#))

Vammaisetus lakkaa ilman eri päätöstä, jos 31 §:n 3 momentin perusteella keskeytettyä etuutta ei ole kahden vuoden kuluessa keskeyttämisestä lukien vaadittu maksettavaksi. ([22.12.2009/1228](#))

Vammaisetuutta maksetaan sen kuukauden loppuun, jonka aikana etuudensaaja on kuollut.

34 §

Takaisinperintä

Jos tämän lain mukaista etuutta on maksettu aiheetta tai määrältään liian suurena, liikaa maksettu etuus on perittävä takaisin.

Takaisinperinnästä voidaan luopua joko kokonaan tai osittain, jos se katsotaan kohtuulliseksi eikä aiheeton maksaminen ole johtunut etuuden saajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos aiheettomasti maksettu määrä on vähäinen. Takaisinperinnästä voidaan luopua kokonaan takaisinperintää koskevan päätöksen antamisen jälkeen myös, jos takaisinperintää ei etuuden saajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen ole enää tarkoituksenmukaista jatkaa tai jos perinnän jatkamisesta aiheutuisi perimättä olevaan etuuden määrään nähden kohtuuttomat kustannukset.

Takaisin perittävä määrä voidaan kuitata Kansaneläkelaitoksen myöhemmin maksamasta etuudesta. Ilman etuudensaajan suostumusta kuittaaminen voidaan kuitenkin kohdistaa vain tämän lain mukaiseen tai siihen rinnastettavaan muuhun etuuteen.

Takaisinperintää koskeva lainvoimainen päätös saadaan panna täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio.

Liikaa maksettu alle 16-vuotiaan vammaistuki peritään takaisin lapsen edunvalvojalta tai siltä, jolle se on maksettu. (7.12.2007/1153)

35 §

Takaisinperittävän saatavan vanhentuminen

Päätös aiheuttomasti maksetun etuuden takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa etuuden maksupäivästä.

Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 ja 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

4 luku

Muutoksenhaku

36 §

Muutoksenhakuoikeus

Muutoksenhakua varten on sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosikeus. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta säädetään sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (1299/2006) ja vakuutusosikeudesta vakuutusosikeuslaissa (132/2003).

Kansaneläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnalta kirjallisella valituksella. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusosikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Vakuutusosikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Kansaneläkelaitoksen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

Kansaneläkelaitoksen antamaan väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

37 §

Muutoksenhakuaika

Valituskirjelmä on toimitettava Kansaneläkelaitokselle viimeistään 30 päivänä sen päivän jälkeen, jona asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, jona päätös on postitettu hänen ilmoittamaansa osoitteeseen, jos muutoksenhaun yhteydessä ei muuta näytetä.

38 §

Itseoikaisu

Jos Kansaneläkelaitos hyväksyy kaikilta osin sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiasta oikaisupäätös. Oikaisupäätökseen saa hakea muutosta siten kuin 36 ja 37 §:ssä säädetään.

Jos Kansaneläkelaitos ei oikaise valituksen kohteena olevaa päätöstä 1 momentissa mainituin tavoin, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa asianomaisen muutoksenhakuelimen käsiteltäväksi. Kansaneläkelaitos voi tällöin väliaikaisella päätöksellä oikaista aikaisemman päätöksensä siltä osin kuin se hyväksyy valituksessa esitetyn vaatimuksen. Jos valitus on jo toimitettu muutoksenhakuelimelle, väliaikaisesta päätöksestä on ilmoitettava sille viipymättä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettusta määräajasta voidaan poiketa, jos valituksen johdosta tarvittavan lisäselvityksen hankkiminen sitä edellyttää. Lisäselvityksen hankkimisesta on tällöin viipymättä ilmoitettava valittajalle. Valituskirjelmä ja lausunto on kuitenkin aina toimitettava asianomaiselle muutoksenhakuelimelle viimeistään 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

39 §

Muutoksenhakuajan jälkeen tullut valitus

Jos sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnalle tai vakuutusosikeudelle annettava valitus on saapunut 37 §:ssä säädetyn määräajan jälkeen, valitus voidaan ottaa tutkittavaksi, jos myöhästymiseen on ollut painava syy.

40 §

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisen vääriin lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

41 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu

Jos asiassa, jossa on kysymys evätyen edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyen edun tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 36 ja 37 §:ssä säädetään.

42 §

Lainvoimaisen päätöksen poistaminen

Jos tässä laissa tarkoitettua vammaisetuutta koskeva lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka on ilmeisesti lain vastainen, sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta voi asianosaisen tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan on varattava muille asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 36 ja 37 §:ssä säädetään.

Jos Kansaneläkelaitos tekee päätöksen poistamista koskevan vaatimuksen, se voi keskeyttää etuuden maksamisen tai maksaa sen vaatimuksensa mukaisesti siihen asti, kunnes asia on uudelleen ratkaistu.

Jos sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan tai vakuutusosikeuden tämän lain perusteella antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai se on ilmeisesti lain vastainen, vakuutusosikeus voi asianosaisen tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Vakuutusosikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista.

Päätöksen poistamista on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Erityisen painavista syistä päätös voidaan poistaa määräajan jälkeenkin tehdystä hakemuksesta.

5 luku

Tietojen saaminen, luovuttaminen ja salassapito

43 §

Tiedot etuuden ratkaisemista varten

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada käsiteltävänä olevan tämän lain mukaisen etuuden ratkaisemista varten välttämättömät tiedot tai sellaiset välttämättömät tiedot, jotka on muuten

otettava huomioon tässä laissa taikka Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
- 2) Eläketurvakeskukselta, eläkelaitokselta, vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;
- 3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta; sekä
- 4) työnantajalta.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on lisäksi oikeus saada pyynnöstä etuuden ratkaisemista varten lääkäritä tai muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitetulta ammattihenkilöltä sekä potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetulta terveydenhuollon toimintayksiköltä tai sosiaalipalvelun tuottajalta tai hoitolaitokselta lausunto ja muut välttämättömät tiedot etuudenhakijan potilasasiakirjoista, kuntoutuksesta, terveydentilasta, hoidosta ja työkyvystä sekä hoidosta perittävistä maksuista, jollei etuudenhakija itse toimita edellä mainittuja tietoja.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada 1 ja 2 momentissa mainitut tiedot maksutta. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitetulla ammattihenkilöllä tai sosiaalipalvelun tuottajalla on kuitenkin oikeus saada 2 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden perusteella antamistaan lausunnoista kohtuullinen palkkio.

44 §

Tiedot vankeusrangaistuksesta (11.12.2009/1050)

1 momentti on kumottu L:lla 11.12.2009/1050.

Rikosseuraamuslaitoksen yksiköllä on salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä vammaisetuuksien täytäntöönpanoa varten velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot rangaistuksen alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeytymisestä. Tiedot on annettava etuudensaajasta, joka on alkanut suorittaa yli kolme kuukautta kestävästä vankeusrangaistuksesta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta. Tiedot on annettava myös silloin, kun rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta ja vähennyksen ja rangaistuksen täytäntöönpanon yhteenlaskettu aika on yli kolme kuukautta. (22.12.2009/1228)

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta.

45 §

Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa

Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä antaa 20 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin tutkimuksiin lähetettävän henkilön terveydentilaa, sairautta ja hoitotoimenpiteitä koskevia tietoja 20 §:n 2 momentissa tarkoitettulle lääkärille tai terveydenhuollon toimintayksikölle taikka tutkimuslaitokselle.

46 § (11.12.2009/1050)

46 § on kumottu L:lla 11.12.2009/1050.

47 §

Muuta etuutta varten saatujen tietojen käyttäminen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamiaan tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

48 §**Tiedot etuuden hakijalle**

Kansaneläkelaitoksen on annettava etuudenhakijalle etukäteen sopivin tavoin tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan säännönmukaisesti luovuttaa.

6 luku**Erinäiset säännökset****49 §****Viivästysajalta maksettava korotus**

Jos tämän lain mukaisen etuuden maksaminen viivästyy, viivästynyt etuus maksetaan viivästysajalta korotettuna. Etuuden korotuksen korkokanta vuotta kohden laskettuna on etuuden maksupäivää edeltävän, korkolain (633/1982) 12 §:ssä tarkoitetun puolivuotiskauden viitekorko lisättyinä seitsemällä prosenttiyksiköllä.

Velvollisuus maksaa etuus korotettuna ei kuitenkaan koske sitä osaa etuudesta, joka suoritetaan toiselle lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle taikka Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle.

Viivästysajalta laskettua etuuden korotusta tai korotuksen osaa ei makseta, jos se on pienempi kuin 1,47 euroa.

50 §**Viivästysaika**

Viivästysajalta maksettava korotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä. Viivästysajan katsotaan alkavan, kun kolme kalenterikuukautta on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona hakija on jättänyt Kansaneläkelaitokselle hakemuksensa tai muun vastaavan vaatimuksen sekä esittänyt etuuden perustetta ja määrää koskevan sellaisen selvityksen kuin häneltä kohtuudella voidaan vaatia. Tällöin otetaan myös huomioon Kansaneläkelaitoksen mahdollisuudet hankkia selvitys. Jos 9 §:n 1 momentissa tarkoitettua etuutta tai 12 §:n mukaista etuutta ei vielä ole lopullisesti ratkaistu, viivästysajan katsotaan alkavan vasta, kun yksi kalenterikuukausi on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona ilmoitus mainitusta eläkkeestä tai korvauksesta on tullut Kansaneläkelaitokseen. Saman päätöksen perusteella myöhemmin suoritettavalle etuuserälle korotus lasketaan eräpäivästä.

Jos Kansaneläkelaitoksen päätökseen on haettu muutosta, muutoksenhakuelin voi määrätä, että korotus lasketaan myöhemmästä kuin 1 momentissa tarkoitettusta ajankohdasta, jos Kansaneläkelaitos osoittaa muutoksenhaun aikana tapahtuneen oleellisen muutoksen hakijan olosuhteissa.

Jos etuutta ei ole voitu maksaa oikeassa ajassa hakijasta johtuvasta syystä, Kansaneläkelaitos ei ole velvollinen suorittamaan etuutta korotettuna pitemmältä ajalta kuin siitä päivästä, jona este Kansaneläkelaitoksen tieteen on lakannut. Jos etuuden suorittaminen viivästyy lain säännöksen vuoksi taikka yleisen liikenteen tai maksuliikenteen keskeytymisen taikka muun vastaavan ylivoimaisen esteen takia, Kansaneläkelaitos ei ole velvollinen maksamaan etuutta korotettuna tällaisen esteen aiheuttamalta viivästysajalta.

Viivästysajalta maksettavaa korotusta laskettaessa vuoteen katsotaan sisältyvän 360 päivää ja kuukauteen 30 päivää.

51 §**Indeksisidonnaisuus ja rahamäärien pyöristäminen**

Tässä laissa säädetyt rahamäärät, lukuun ottamatta 13 §:ssä mainittua tuloajaa ja 14 §:ssä olevaa ruokavaliokorvauksen määrää, sidotaan hintatason muutoksiin siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Tässä laissa säädetyt rahamäärät vastaavat sitä kansaneläkeindeksin pistelukua, jonka mukaan vuoden 2001 tammikuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Maksettavat etuudet ja niiden vähimmäismäärät pyöristetään lähimpään senttiin.

52 §**Ulosmittaus- ja siirtokielto**

Tämän lain mukaista etuutta ei saa ulosmitata.

Sopimus, joka tarkoittaa tämän lain mukaisen etuuden siirtämistä toiselle, on mitätön.

53 §**Rahoitus**

Vammaisetuksista Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat kulut korvataan valtion varoista.

Valtio suorittaa Kansaneläkelaitokselle kuukausittain ennakkona 90 prosenttia vammaisetuksien arvioituista kuluista. Ennakoiden ja lopullisen valtion osuuden suorittamisesta ja sitä varten tarvittavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain toimeenpanosta aiheutuvat toimintakulut luetaan kansaneläkerahastosta maksettaviksi Kansaneläkelaitoksen toimintakuluiksi.

7 luku**Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset****54 §****Soveltamissäännös**

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetussa säännöksessä viitataan vammaistukilakiin (124/1988), lapsen hoitotuesta annettuun lakiin (444/1969) tai eläkkeensaajien hoitotukea koskeviin kansaneläkelain (347/1956), jäljempänä vuoden 1956 kansaneläkelaki, säännöksiin tai niiden nojalla myönnettyyn tai maksettavaan etuuteen, viittauksen on katsottava tarkoittavan tämän lain mukaisia vastaavia säännöksiä ja tämän lain mukaista etuutta, jollei tästä laista muuta johdu.

55 §**Voimaantulo**

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tällä lailla kumotaan 5 päivänä helmikuuta 1988 annettu vammaistukilaki ja lapsen hoitotuesta 4 päivänä heinäkuuta 1969 annettu laki niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

56 §**Siirtymäsäännökset**

Tämän lain voimaan tullessa maksussa oleva Suomessa asuvan henkilön asumisaikaan suhteutettu eläkkeensaajien hoitotuki muutetaan hakemuksetta tämän lain mukaiseksi eläkettä saavan hoitotueksi 1 päivästä tammikuuta 2008 lukien. Eläkkeensaajien hoitotuen muuttamisesta annetaan päätös pyynnöstä.

Lakia sovelletaan myös sen voimaan tullessa voimassa olleen vuoden 1956 kansaneläkelain, vammaistukilain ja lapsen hoitotuesta annetun lain nojalla myönnettyihin eläkkeensaajien hoitotukiin, vammaistukiin ja lapsen hoitotukiin.

Lain voimaan tullessa maksussa olevien etuuksien maksamista jatketaan lain voimaan tullessa voimassa ollein perustein 32 §:n mukaiseen seuraavaan tarkistukseen tai 33 §:n mukaiseen lakkaamiseen saakka. Kuitenkin lain voimaan tullessa maksussa olevan vammaistuen maksamista jatketaan 9 §:n 1 momentin mukaista etuutta lain voimaan tullessa saavalle henkilölle enintään siihen saakka, kunnes vammaistuen saaja täyttää 65 vuotta. Maksussa olevaksi etuudeksi katsotaan myös vuoden 1956 kansaneläkelain, vammaistukilain ja lapsen hoitotuesta annetun lain perusteella keskeytetty vammaisetuus.

Jos tämän lain mukainen etuus myönnetään tai tarkistetaan ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 2008, sovelletaan vuoden 1956 kansaneläkelakia, vammaistukilakia ja lapsen hoitotuesta annettua lakia

Ennen tämän lain voimaantuloa alkaneen ulkomaille maksettavan eläkkeensaajien hoitotuen maksamista jatketaan lain voimaan tullessa voimassa ollein perustein 32 §:n mukaiseen tarkistukseen tai 33 §:n mukaiseen lakkaamiseen saakka.

Jos tämän lain voimaan tullessa on maksettu eläkkeensaajien hoitotukea kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (123/1988) voimaantulosäännöksen 3 tai 5 momentin perusteella, hoitotuen maksamista jatketaan lain voimaan tullessa voimassa ollein perustein 32 §:n mukaiseen tarkistukseen tai 33 §:n mukaiseen lakkaamiseen saakka. Tässä momentissa tarkoitettu hoitotuki lakkaa myös, jos etuudensaajalle myönnetään vammaistuki tai vammaistuki tarkistetaan. (7.12.2007/1153)

Jos tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen vammaistukilain 11 §:n 2 momentin perusteella on maksettu invalidirahan suuruista vammaistukea tai jos vammaistukea on maksettu vammaistukilain 11 §:n 5 momentin perusteella, tuen maksamista jatketaan 32 §:n mukaiseen tarkistukseen tai 33 §:n mukaiseen lakkaamiseen saakka. Tässä momentissa tarkoitettu vammaistuki lakkaa myös, jos etuudensaajalle myönnetään hoitotuki tai hoitotuki tarkistetaan. (7.12.2007/1153)

Jos tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/1995) voimaantulosäännöksen 2 momentin perusteella on maksettu eläkkeensaajien hoitotukea, hoitotuen maksamista jatketaan 32 §:n mukaiseen tarkistukseen tai 33 §:n mukaiseen lakkaamiseen saakka. Tässä momentissa tarkoitettu hoitotuki lakkaa myös, jos etuudensaajalle myönnetään vammaistuki tai vammaistuki tarkistetaan. (7.12.2007/1153)

Jos tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (979/1996) voimaantulosäännöksen 6 momentin perusteella on maksettu eläkkeensaajien hoitotukea, hoitotuen maksamista jatketaan 32 §:n mukaiseen tarkistukseen tai 33 §:n mukaiseen lakkaamiseen saakka. Tässä momentissa tarkoitettu hoitotuki lakkaa myös, jos etuudensaajalle myönnetään vammaistuki tai vammaistuki tarkistetaan. (7.12.2007/1153)

Jos hakemus on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, etuutta ei ilman erityistä syytä myönnetä pidemmältä kuin vuoden ajalta takautuvasti.

Tämän lain mukainen alle 16-vuotiaan vammaistuki vastaa lapsen hoitotuesta annetun lain mukaista lapsen hoitotukea. Tämän lain mukainen 16 vuotta täyttäneen vammaistuki vastaa vammaistukilain mukaista vammaistukea. Tämän lain mukainen eläkettä saavan hoitotuki vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain mukaista eläkkeensaajien hoitotukea. Perusvammaistuki ja perushoitotuki vastaavat edellä mainittujen lakien mukaista alinta määrää, korotettu vammaistuki ja hoitotuki vastaavat etuuksien keskimmäistä määrää sekä ylin vammaistuki ja hoitotuki vastaavat tukien suurinta määrää. Ruokavaliokorvaus vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 30 a §:n 3 momentin mukaista ja vammaistukilain 2 §:n 3 momentin mukaista tukea.

12 momentti on kumottu L:lla 7.12.2007/1153.

HE 90/2006, StVM 56/2006, EV 283/2006

Muutossäädösten voimaantulo ja soveltaminen:

7.12.2007/1153:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Jos alle 16-vuotiaan vammaistuen takaisinperintää koskeva päätös on annettu ennen tämän lain voimaantuloa, takaisinperintää jatketaan päätöksen mukaisesti.

HE 95/2007, StVM 9/2007, EV 55/2007

11.12.2009/1050:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010. Lain 9 a §:ää sovelletaan kuitenkin 1 päivästä syyskuuta 2010.

Laitoshoidon vuoksi keskeytetyn vammaisetuuden maksaminen aloitetaan uudelleen tämän lain voimaan tullessa, jollei oikeus etuuteen ole sitä ennen lakannut. Maksamista jatketaan entisin perustein etuuden seuraavaan tarkistukseen tai etuuden lakkaamiseen saakka. Maksamisen uudelleen aloittamisesta annetaan päätös pyynnöstä.

Mitä 2 momentissa säädetään, koskee myös vammaisuuksista annetun lain voimaan tullessa voimassa olleen lainsäädännön nojalla myönnettyä etuutta, jonka maksaminen on keskeytetty laitoshoidon vuoksi.

Tämän lain 9 a §:ssä oleva rahamäärä vastaa sitä kansaneläkeindeksin pistelukua, jonka mukaan vuoden 2001 tammikuussa maksettavina olleiden kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

HE 192/2009, StVM 43/2009, EV 202/2009

22.12.2009/1228:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

HE 235/2009, StVM 51/2009, EV 233/2009

20.8.2010/706:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2011.

HE 50/2010, StVM 10/2010, EV 86/2010

18.2.2011/154:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2011.

LA 115/2010, StVM 47/2010, EK 39/2010